

LESSON STUDY PÅ HATTSTUGANS FÖRSKOLA

25 SEPTEMBER 2016

Jag har tillsammans med två förskollärare från två arbetslag gjort tre cyklar enligt lesson study-modellen. Vi valde att titta på något som hade intresserat oss ett tag nämligen barns delaktighet och inflytande i undervisningen. Valet föll på detta eftersom vi vid olika tillfällen diskuterat hur mycket inflytande/delaktighet barnen ska ha i en undervisningssituation. Var ligger balansen mellan barns delaktighet och inflytande samt när några eller alla barn tar över? Hur ser en lektion ut när barnen bestämmer alternativt när förskolläraren styr?

Jag har tillsammans med två förskollärare från två arbetslag gjort tre cyklar enligt lesson study-modellen. Vi valde att titta på något som hade intresserat oss ett tag nämligen barns delaktighet och inflytande i undervisningen. Valet föll på detta eftersom vi vid olika tillfällen diskuterat hur mycket inflytande/delaktighet barnen ska ha i en undervisningssituation. Var ligger balansen mellan barns delaktighet och inflytande samt när några eller alla barn tar över? Hur ser en lektion ut när barnen bestämmer alternativt när förskolläraren styr?

Första lektionen

Första lektionen planerades utifrån att förskolläraren (aktören) var passiv och barnen bestämde utan vuxenstyrning.

Vid vår sambedömning upplevde vi att aktören följde den givna planeringen och barnen fick själva välja bok. Aktören var passiv, oengagerad och monoton i sitt framträdande. Aktören upplevde det som svårt att inte ta del och leda/styra barnen till ett val. Det var svårt att vara tyst och det kändes också svårt att inte styra och få de barn delaktiga som gjorde egna saker i ringen. Man såg ett tydligt kroppspråk hos aktören i hens oengagerade framträdande.

Det blev en rörig situation när barnen fritt skulle välja var de skulle sitta och vilken bok de skulle välja. Fem barn var inte alls delaktiga utan valde egna böcker att titta i och brydde sig inte om vad som hände i gruppen. Efter ett tag tog

några av barnen lite kommando och det blev en röstning. Valet föll då på Prinsessan på ärten. De barn som var oengagerade tidigare fortsatte att vara det. Under sagoläsningen upplevde vi att några barn var delaktiga men att samma barn som tidigare gjorde egna saker. Vi upplevde också att barngruppen inte var aktiv och kände glädje. Aktören fångade inte barnens intresse.

Andra lektionen

Den andra lektionen planeras utifrån att vi ville att barn och förskollärare (aktör) gemensamt skulle komma överens om vilken saga som ska användas. Vi vill att barnen ska lära sig att komma överens om en saga tillsammans, låta varandra komma till tals och ge utrymme åt varandra genom att aktören leder barnen till ett gemensamt beslut.

Böckerna läggs ut på golvet på en filt. Barnen väljer saga tillsammans med läraren som presenterar böckerna och skapar delaktighet för hela gruppen. De läser boken som gemensamt valts, aktören samtalar sedan med gruppen kring vad som hänt i sagan och vad bilderna berättar. Aktören ställer frågor och ser till att barnen kan komma till tals.

Även vid denna lektion höll aktören sig till planeringen. Vi tittade på hur lektionen blev när aktören var delaktig, positiv och delvis styrde. Aktören presenterade böckerna och involverade barnen genom att ställa frågor t.ex. Har ni hört den här boken tidigare? Samlingen var lugn och fin. Vi kände att aktören var engagerad och barnen fick själva komma på ett röstningssystem med hennes hjälp. Det blev handuppräknings och boken Axel kör fast valdes på ett demokratiskt sätt. Aktören

Jag heter Elisabeth Ryberg och arbetar som förskollärare och nyckelperson på Hattstugans förskola i Bara i Svedala kommun.

fångade barnens intresse vilket var den stora skillnaden från förra samlingen. Vad vi reflekterade över, var att några utav pojkarna tar över och de är de som hörs hela tiden. Under sagoläsningen upplevde vi att det fungerade bra, barnen lyssnade, var delaktiga och intresserade. Aktören fångade barnen och läste sagan med inlevelse.

Tredje lektionen

I lektion tre styrde aktören genom att ge förutsättningar i samlingen och genom att barnens delaktighet ledde till vilken saga som skulle användas. I den här lektionen ska aktören styra mer till valet av bok samt få barnen att hålla fokus på det vi gör, vara här och nu. Här användes även material som Läsfixarna-Spåggumman. Läsfixarna är ett material för lässtrategier. De kan vara till stor hjälp i vårt viktiga arbete med högläsning på förskolan! De passar perfekt som hjälp om vi till exempel vill ha ständiga kompanjoner under lässtunden. Med de yngre barnen är det en bra idé att som pedagog använda handdockorna som en vägvisare och genom dem ställa frågor och guida barnen. Med Läsfixarna kan vi ge barnen verktyg för framtida läsning. I förskolan handlar det givetvis främst om att lyssna och ta in det vi läser tillsammans, det vill säga hörförståelse.

Böckerna läggs ut på golvet på en filt. Barnen väljer saga tillsammans med aktören. Aktören presenterar böckerna och skapar delaktighet för hela gruppen. Aktören styr mer än tidigare och visar ett tydligt engagemang. Till hjälp har aktören en utav läsfixarna. De läser boken som gemensamt valts. Efteråt samtalar gruppen kring vad som hänt i sagan och vad bilderna be-

rättar. Aktören ställer frågor och ser till att barnen kan komma till tals. Tillsammans samtalar det om vad som händer i sagan, vad spågumman spår och vad bilderna berättar.

I samband med denna lektion upplevde vi även här att aktören höll sig till planeringen. Vi tittade på hur lektionen blev när aktören var mer bestämd men även engagerad och positiv. Aktören försökte få alla att lyssna och vara delaktiga i valet av saga. Till sin hjälp hade aktören Läsfixaren-Spågumman och med hans hjälp kunde barnen ta reda på vad man trodde att sagorna handlade om. Böckerna var samma som tidigare lektioner. Aktören var noga med att alla skulle komma tilltals och vara delaktiga i valet. Det blev som förra gången en röstning i demokratisk anda och med hjälp av aktören föll valet på "Axel kör fast".

Barnen fick inflytande över sagan både med hjälp av läsfixaren och av aktören. Under sagostunden upplevde vi att alla barnen lyssnade koncentrerat. Vad vi reflekterade över var att Läsfixarna var till god hjälp både vad gäller valet av bok och deras tankar kring boken som lästes. En annan reflektion var att även i denna grupp och med denna aktör upplevde vi att pojkar tog mer utrymme än flickorna.

I utvärderingarna med barnen upplevde vi att de tyckte att lektion tre var roligast och att spågumman var bra att ha när man skulle välja bok. Ett av barnen i den första lektionen tyckte det var kul att få bestämma. En annan tanke från barnen var att det är roligare att lyssna på saga om man lyssnar.

Tankar kring arbetet med Lesson study

I vårt arbete med undervisningsmetoden Lesson study har vi fördjupat vår förståelse kring att barn lär sig på olika sätt och vikten av att använda olika undervisningsmetoder för att få alla barn att tillgodagöra sig kunskap. Den ger oss möjlighet att få syn på vår undervisning. Ett exempel är att då vi läste böcker monotont, utan att visa bilder, ledde detta till att ett utav barnen hade lättare att komma ihåg handling och återberätta än vid tidigare lektioner kring sagor. I Lessonstudy kring barns delaktighet visade

det sig att några utav barnen som annars upplevs tysta var väldigt aktiva i den lektion där det inte fanns styrning i val av bok. Våra reflektioner kring detta är:

Det vi som förskollärare upplever som den ultimata lektionen inte alltid är den som är mest ultimat för barnen. Detta har vi tagit med oss i vår förbättring av lektionerna. Utifrån vårt arbete med Lesson Study får vi om igen bekräftat hur viktigt det är att som förskollärare använda olika upplägg och olika sätt att undervisa, olika metoder för att ge alla barn samma möjlighet. Arbetet med metoden Lesson Study har öppnat möjligheter för förskollärarna i vårt område att sambedöma och reflektera tillsammans i nya konstellationer och över arbetslagsgränserna. I samband med denna har det didaktiska frågorna vad, hur, när och varför varit värdefulla. Vi har även sett som framgång att vi i de Lesson studies som gjorts hittat meningsfulla frågeställningar och därmed blivit inspirerade och nyfikna på att fortsätta arbeta med Lesson study i vår undervisning. Förskolan står inför nya utmaningar vad gäller undervisning och vi ser med spänning framemot att prova och implementera kommande metoder i vårt område Hattstugan/Värby..

Att diskutera:

- *Vad skulle du vilja göra för lesson studies i din verksamhet? Vad vill du undersöka?*
- *Vilka tankar har du om barns delaktighet och inflytande? Hur kan vi hjälpa dem att utveckla detta utan att styra alltför mycket?*

UNDERVISNING I FÖRSKOLAN SVEDALA KOMMUN

Under 2016 gick förskolorna i Svedala kommun med i ett forsknings- och utvecklingsprogram genom Ifous som heter Undervisning i förskolan. I programmet ges lärare i förskolan möjlighet att utveckla sin undervisning genom kollegialt FoU-arbete i samverkan med forskning.

Den första metoden som vi arbetat med är Lesson study. Lesson study är en modell för lärare att utveckla kunskap om den egna praktiken. Vi använder ett lektion i betydelsen av en målmedveten handling där vi riktar barnens uppmärksamhet mot något.

I en Lesson study arbetar en grupp lärare med att planera och analysera undervisning under en lektion. Det är vanligt att en Lesson study utvecklas i cykler och innehåller två eller flera versioner av lektionen. En lektion planeras gemensamt och en lärare genomför den planerade lektionen, medan övriga lärare observerar och gör utförliga anteckningar om vad som sker i barngruppen. Efteråt samlas lärarna för att diskutera och revidera lektionsdesignen utifrån observationerna.

Den nya reviderade lektionen genomförs i en ny barngrupp med en ny lärare och de övriga lärarna observerar även denna lektion. Efter lektionen samlas lärargruppen igen för reflektion och diskussion.